

POSTANOWIENIE

17 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Adam Doliwa

SSN Krzysztof Wesołowski (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 17 kwietnia 2024 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej J. P.

od postanowienia Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z 10 września 2021 r., I AGz 134/21,

w sprawie z powództwa J. P.

przeciwko I. spółce akcyjnej we W.

o zapłatę,

1. oddala skargę kasacyjną;

**2. odrzuca wniosek G. spółki akcyjnej w W. o zasądzenie
kosztów postępowania kasacyjnego.**

Adam Doliwa

Jacek Grela

Krzysztof Wesołowski

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 25 maja 2021 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu odrzucił pozew J. P. przeciwko G. S.A. w W. (pkt 1) oraz odrzucił wniosek G. S.A. w W. o zasądzenie kosztów procesu (pkt 2). Sąd Okręgowy wskazał, że pozwany G. S.A. we Wrocławiu nr KRS [...] w dniu 28 kwietnia 2018 r. został prawomocnie wykreślony z rejestru KRS, tracąc zdolność sądową, wobec czego na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. pozew należało odrzucić.

Powódka nie zgodziła się z tym orzeczeniem i zaskarżyła je zażaleniem w części dotyczącej pkt 1, zarzucając naruszenie art. 350 k.p.c. przez jego niezastosowanie, w sytuacji kiedy:

1. z załączonych do pozwu dokumentów źródłowych stanowiących podstawę faktyczną żądania pozwu wynika jednoznacznie, że pozwaną jest I. S.A. a nie G. S.A.,
2. z odpowiedzi na pozew wynika, że pozwana I. S.A. uważa się za stronę sporu i wdała się w merytoryczny spór w sprawie,
3. z pełnomocnictwa procesowego załączonego do pozwu wynika umocowanie do działania przeciwko I. S.A.,

które to naruszenie doprowadziło Sąd pierwszej instancji, dopiero po otrzymaniu odpowiedzi na pozew, do przyjęcia, że powództwo jest niedopuszczalne i pozew podlega odrzuceniu.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, postanowieniem z 10 września 2021 r. oddalił zażalenie, nie obciążając powódki kosztami postępowania.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy zastosował art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. odrzucając pozew. Stosownie bowiem do treści tego przepisu sąd odrzuci pozew, jeżeli jedna ze stron nie ma zdolności sądowej albo jeżeli powód nie ma zdolności procesowej, a nie działa za niego przedstawiciel ustawowy albo jeżeli w składzie organów jednostki organizacyjnej będącej powodem zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie. Choć I. S.A. w W. przejęła całość majątku pozwanej spółki G. S.A. w W., to brak jest podstaw, aby uznać, że stroną postępowania jest I. S.A. w W..

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, podnoszenie zarzutu naruszenia przepisu art. 350 k.p.c. przez jego niezastosowanie uznać należało za chybione. Instytucja sprostowania w niniejszej sprawie nie może mieć zastosowania. Niewątpliwie I. S.A. w W. jest odrębnym bytem prawnym, istniejącym przed przejęciem pozwanej spółki, zarejestrowanym pod odmiennym nr KRS i posiadającym inną siedzibą. Sąd drugiej instancji akceptując odniósł się do stwierdzenia Sądu Okręgowego, że powódka może pozwać I. S.A. w W., należycie oznaczając stronę pozwaną i

wskazując podstawy jej odpowiedzialności.

Skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Apelacyjnego wniosła powódka, zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie:

- art. 130 § 1 w zw. z art. 350 k.p.c., polegające na całkowitym odrzuceniu niedokładności nie stanowiącej przeszkody do nadania pismu biegu i rozpoznaniu go we właściwym trybie, względnie nadającej się do sprostowania z urzędu, a w konsekwencji na odmowie uznania, że wolą powoda było pozwanie spółki I. SA (następcy prawnego G. S.A.) co wynikało wprost z treści okoliczności przytoczonych w uzasadnieniu pozwu, załączonych do niego dowodów z dokumentów, w tym urzędowych;
- z ostrożności procesowej także art. 199 § 2 k.p.c. polegające na jego niezastosowaniu, w sytuacji kiedy obowiązkiem sądu było wezwanie powódki do konwalidacji braków dotyczących zdolności sądowej pozwanej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nieuzasadniona.

W sprawie bezsprzecznie powództwo wytoczone zostało przeciwko G.S.A. Powódka wskazała w pozwie nie tylko firmę (nazwę) pozwanej spółki, ale także jej siedzibę (W.) i nr KRS [...]. Bezsprzecznie także tak określona w pozwie spółka została wykreślona z KRS 12 kwietnia 2018 r., a zatem jeszcze przed wytoczeniem powództwa. Od początku zatem nie miała zdolności sądowej.

Zdaniem powódki sądy obu instancji nie zastosowały art. 130 § 1 oraz art. 350 § 1 k.p.c. pomimo, że miały taki obowiązek, i występowały ku temu dostateczne i wystarczające podstawy. Powódka wskazywała bowiem nazwę G. S.A. (zamiast I. S.A.), błąd ten był oczywisty i naprawialny z urzędu przez Sąd, albowiem już z samej treści pełnomocnictwa załączonego do pozwu wynika, że powódka jest reprezentowana w sprawie przeciwko I. S.A. a nie przeciwko G. S.A.

Pomijając całkowicie niejasne i niestylistyczne sformułowanie zarzutu naruszenia art. 130 § 1 w zw. z art. 350 k.p.c. (nie jest jasne, co autor skargi kasacyjnej miał na myśli pisząc o „całkowitym odrzuceniu niedokładności” czy

oczekiwaniu rozpoznania pisma „we właściwym trybie”), wbrew twierdzeniom skargi żadne działania Sądu nie mogły doprowadzić do tego, że zamiast G. S.A. po stronie pozwanej występowałaby I. S.A. Popołniony przez pełnomocnika powódki błąd, polegający na niewłaściwym oznaczeniu pozwanego nie mógł być bowiem naprawiony w trybie art. 130 § 1 oraz art. 350 § 1 k.p.c. Powoływanie tego drugiego przepisu jest zresztą oczywistym nieporozumieniem. Dotyczy on bowiem sprostowania niedokładności, błędów pisarskich albo rachunkowych oraz innych oczywistych omyłek w treści samego orzeczenia. Przepis ten w żadnym przypadku nie stanowi podstawy dokonywania przez sąd korekty pism procesowych pochodzących od stron procesu.

Jeśli zaś chodzi o niezastosowanie art. 130 § 1 k.p.c., tj. niewezwanie powódki do uzupełnienia braków formalnych pozwu, skarżąca zdaje się nie zauważać, że w sprawie nie zachodziła sytuacja braku formalnego pozwu. Pozew zawierał bowiem wymagane elementy w zakresie oznaczenia pozwanego, tyle tylko, że nie był to ten podmiot, który powinien być być pozwany. Skarżąca nie wyjaśnia przy tym, na czym jej zdaniem miałyby polegać uzupełnienie braków formalnych w trybie art. 130 § 1 k.p.c. w odniesieniu do oznaczenia pozwanego. Z pewnością nie mogłoby ono polegać na wskazaniu jako pozwanego innego podmiotu (z nazwy, siedziby i nr KRS) niż podmiot pierwotnie określony w pozwie.

Z tych samych przyczyn niezasadny jest zarzut naruszenia art. 199 § 2 k.p.c. Usunięcie braku zdolności sądowej zakłada tożsamość podmiotową po stronie, która jest pozbawiona zdolności sądowej i nie może prowadzić do podmiotowej zmiany powództwa, polegającej na wstąpieniu do postępowania osoby mającej zdolność sądową w miejsce podmiotu, który takiej zdolności nie posiada. Nie można mówić o usunięciu braku zdolności sądowej w przypadku, gdy powództwo zostało wytoczone przeciwko podmiotowi nieposiadającemu zdolności sądowej i niemogącemu jej uzyskać. Brak zdolności sądowej ma wówczas charakter nieusuwalny i powinien prowadzić do odrzucenia pozwu wprost, a zatem bez potrzeby podejmowania prób, które miałyby prowadzić do usunięcia takowego braku (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 października 2023 r., I CSK 175/2).

Wskazać przy tym należy, że Kodeks postępowania cywilnego reguluje w art. 194 § 1 i 2 sytuację polegającą na wytoczeniu powództwa przeciwko innej osobie, niż ta, która powinna być pozwana. Zmiana podmiotowa możliwa jest wówczas przez tzw. dopozwanie. Sam fakt unormowania takiej sytuacji jednoznacznie wskazuje, że ustawodawca wyklucza prostowanie błędów w zakresie oznaczenia strony pozwanej, prowadzącego do wskazania innego podmiotu, zamiast pierwotnie błędnie określonego, w trybie uzupełniania braków formalnych pozwu czy też wezwania z art. 199 § 2 k.p.c.

Powoływana przez skarżącą okoliczność, że do pozwu załączone zostało pełnomocnictwo upoważniające pełnomocnika do występowania przeciwko innemu podmiotowi – I. S.A. oraz dokumenty dotyczące tej spółki nie mają znaczenia dla oznaczenia strony pozwanej. Bez znaczenia jest także wola powódki co do tego, jaki podmiot miał być pozwany. O tym kto jest stroną pozwaną w sprawie decyduje treść pozwu (art. 187 § 1 *in principio* w zw. z art. 126 § 1 pkt 2 k.p.c.) a nie treść załączonych do pozwu dokumentów czy wola powoda, która nie została wyrażona w treści pozwu. Sąd nie może ustalać kto jest w sprawie pozwanym w drodze wykładni woli powoda.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. Wniosek I. S.A. w W. o zasądzenie kosztów procesu, jako pochodzący od podmiotu nie mającego statusu strony w niniejszym postępowaniu, jako niedopuszczalny podlegał odrzuceniu.

Adam Doliwa

Jacek Grela

Krzysztof Wesołowski

[SOP]

[a!]